Dosarul nr. 21r-2266/23 Judecătoria Orhei, sediul *****
1-23084997-02-21r-14092023 Judecător: Moșneguțu Ramona

D E C I Z I E

02 noiembrie 2023 mun. Chişinău

Colegiul penal al Curţii de Apel Chişinău
Având în componenţa:
Preşedintele de şedinţă Cecan Silvia
Judecătorii Brînza Liubovi și Dulghieru Dorin

a judecat, fără participarea părților, în ordine de recurs, recursul condamnatului, Șpigun Vladlen, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul ***** din 16 august 2023, cu privire la declararea nulității extrasului din procesul verbal nr. 09 al Comisiei Penitenciarului nr.17 ***** din 29 mai 2023 și soluționarea chestiunii privind liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen în condiţiile art. 91 din Codul penal.

Termenul de examinare a cauzei:
Prima instanță: 14.06.2023 – 16.08.2023;
Instanța de recurs: 14.09.2023 – 02.11.2023.
Procedura de înștiințare a părților a fost legal executată.
Verificând legalitatea încheierii atacate, pe baza materialelor din dosar**,** în contextul motivelor invocate de recurenți, Colegiul penal al Curții de Apel Chişinău, a –

C O N S T A T A T:

La data de 14 iunie 2023 condamnatul, Șpigun Vladlen, a depus în instanța de judecată o cerere prin care a solicitat liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen, potrivit art. 91 din Codul penal. În plângerea sa , condamnatul, Șpigun Vladlen, contestă răspunsul primit de la administrația P-17 ***** , la cererea sa cu privire la pornirea procedurii pentru eliberarea condiționată înainte de termen.

Solicită admiterea plângerii, anularea extrasului din procesul verbal nr.09 din 29 mai 2023 a Comisiei Penitenciarului nr. 17 ***** și eliberarea condiționată înainte de termen.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul ***** din 16 august 2023 s-a respins
cererea condamnatului, Șpigun Vladlen, cu privire la declararea nulității extrasului din procesul verbal nr. 09 al Comisiei Penitenciarului nr.17 ***** din 29 mai 2023 și soluționarea chestiunii privind liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen în condiţiile art. 91 din Codul penal, ca fiind neîntemeiată.

Nefiind de acord cu încheierea indicată, condamnatul, Șpigun Vladlen, a înaintat recurs prin care a solicitat admiterea cererii de recurs, casarea încheierii cu dispunerea admiterii plângerii sale, anularea extrasului din procesul verbal nr.09 din 29 mai 2023 a Comisiei Penitenciarului nr. 17 ***** și eliberarea condiționată înainte de termen.

Respectând principiul contradictorialității, instanța de recurs a fixat data examinării recursului şi a dispus să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței, însă până la data examinării recursului, în adresa instanței de recurs nu a fost depusă vreo referință asupra recursului declarat.

Examinând materialele dosarului în raport cu argumentele părților din recurs, raportând circumstanțele de fapt a cauzei la prevederile legii care aplicabile speței, Colegiul penal ajunge la concluzie că recursul nu este întemeiat și urmează a fi respins ca fiind nefondat, cu menținerea încheierii primei instanțe, ca fiind legală și întemeiată, din următoarele considerente.

Conform art. 449 alin.(l) pct.1) lit.a) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă recursul este nefondat.

Conform art.469 Codul de procedură penală, la executarea pedepsei, instanţa de judecată soluţionează chestiunile cu privire la schimbările în executarea unor hotărâri, şi anume: 1) liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen (art.91 din Codul penal); 2) înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă (art.92 din Codul penal); 3) liberarea de la executarea pedepsei penale a persoanelor grav bolnave (art.95 din Codul penal); 4) amânarea executării pedepsei pentru femeile gravide şi persoanele care au copii în vârstă de până la 8 ani (art.96 din Codul penal), anularea amânării executării pedepsei de către acestea, liberarea lor de pedeapsă, înlocuirea pedepsei sau trimiterea pentru executare a pedepsei neexecutate; 5) reabilitarea judecătorească (art.112 din Codul penal); 6) schimbarea categoriei penitenciarului (art.72 din Codul penal); 7) înlocuirea

amenzii cu muncă neremunerată în folosul comunităţii sau închisoare (art.64 din Codul penal); 8) înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunităţii cu închisoare (art.67 din Codul penal); 9) anularea condamnării cu suspendarea condiţionată a executării pedepsei sau, după caz, a liberării condiţionate de pedeapsă înainte de termen, cu trimiterea condamnatei pentru executarea pedepsei neexecutate (art.90 şi 91 din Codul penal); 10) căutarea persoanelor condamnate care se ascund de organele care pun în executare pedeapsa; 11) executarea sentinţei în cazul existenţei altor hotărâri neexecutate, dacă aceasta nu a fost soluţionată la adoptarea ultimei hotărâri; 12) computarea arestării preventive sau a arestării la domiciliu, dacă aceasta nu a fost soluţionată la adoptarea hotărârii de condamnare; 13) prelungirea, schimbarea sau încetarea aplicării măsurii de constrângere cu caracter medical alienaţilor (art.101 din Codul penal); 13^1) internarea forţată într-o instituţie ftiziopneumologică (art.961 din Codul penal); 14) liberarea de pedeapsă sau uşurarea pedepsei în temeiul adoptării unei legi care are efect retroactiv ori ameliorarea, în alt mod, a situaţiei (art.10 şi 10^1 din Codul penal), precum şi excluderii din hotărârea de condamnare a unor capete de acuzare dacă persoana condamnată a fost extrădată; 15) liberarea de pedeapsă în temeiul actului amnistiei sau stingerea executării pedepsei (art.295 din Codul de executare); 16) liberarea de executare a pedepsei în legătură cu expirarea termenelor de prescripţie ale executării sentinţei de condamnare (art.97 din Codul penal); 17) explicarea suspiciunilor sau neclarităţilor care apar la punerea în executare a pedepselor; 17^1) constatarea condiţiilor de detenţie a condamnaţilor; 18) alte chestiuni prevăzute de lege care apar în procesul executării pedepselor de către condamnați.

Astfel, conform prevederilor art. 91 alin.(1) Codul penal, persoanei care execută pedeapsa cu închisoare i se poate aplica liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen dacă a realizat programul individual de executare a pedepsei, a reparat integral daunele cauzate de infracțiunea pentru care a fost condamnată, cu excepția cazului când dovedește că nu a avut nicio posibilitate să le îndeplinească, şi dacă se constată că corectarea ei este posibilă fără executarea deplină a pedepsei. Persoana poate fi liberată, în întregime sau parțial, şi de pedeapsa complementară.

Potrivit alin. (3) al art. 91 Codul penal, liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen se aplică condamnaților de către instanţa de judecată de la locul de executare a pedepsei, în baza demersului instituţiei care pune în executare pedeapsa, la cererea condamnatului sau a apărătorului acestuia în condiţiile prevăzute la art.266 şi 267 din Codul de executare şi numai după respectarea procedurii extrajudiciare stabilite.

Totodată, potrivit alin.(4) al art. 91 Codul penal, liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen poate fi aplicată dacă condamnatul, care la momentul săvârșirii infracțiunii a atins vârsta de 21 ani, a executat efectiv: b) cel puţin două

treimi din termenul de pedeapsă stabilit pentru săvârșirea unei infracțiuni grave, infracțiuni deosebit de grave sau excepțional de grave, precum şi din pedeapsa aplicată persoanei anterior liberate condiționat de pedeapsă înainte de termen, dacă liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen a fost anulată în condițiile alin.(8).

Potrivit alin. (5) art. 91 Cod penal, Persoana care execută pedeapsa detenţiunii pe viaţă poate fi liberată condiţionat de pedeapsă înainte de termen dacă instanţa de judecată va considera că nu mai există necesitatea executării de mai departe a pedepsei şi dacă această persoană a executat efectiv cel puţin 30 de ani de închisoare, fără a se lua în calcul compensarea privilegiată a zilelor de muncă.

Potrivit art. 238 şi 265 Cod de Executare RM, în termenul de pedeapsă a închisorii executată efectiv se include şi termenul calculat în rezultatul compensării privilegiate a zilelor de muncă, calcul efectuat lunar şi aprobat prin ordin de şeful penitenciarului.

Potrivit art. 267 al.2) Cod de executare, (2) În cazul în care instanţa de judecată respinge demersul pentru liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen sau pentru înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blîndă, depunerea repetată a demersului poate avea loc după înlăturarea motivelor de fapt şi/sau de drept invocate de instanţă la respingerea demersului, dar nu mai devreme de 6 luni de la data rămînerii definitive a hotărîrii. În cazul refuzului liberării condiţionate a condamnatului la detenţiune pe viaţă, adresarea repetată a demersului poate avea loc nu mai devreme decît peste 3 ani de la data adoptării hotărîrii de refuz a instanţei.

Din materialele dosarului Colegiul penal reține că, conform Deciziei Curții Supreme de Justiție Chișinău din 11.04.2000, Șpigun Vladlen, a fost condamnat în baza art. 88 pct. 1), 6), 7), 9) Cod penal la pedeapsa definitivă detenţiune pe viață, în baza art. 121 alin. (2) pct. 1), 6), 7) Cod penal la 15 ani privațiune de libertate. În baza art. 39 Cod penal i sa stabilit pedeapsa definitivă - detenţiune pe viață. Începutul termenului pedepsei: 05.09.1997.

Conform deciziei membrilor comisiei Penitenciarului nr. 17 ***** din 29 mai 2023, s-a hotărât de a refuza în a înainta demers în instanța de judecată cu privire la aplicarea prevederilor art. 91 Cod penal, din motiv, că nu a executat efectv 30 ani închisoare, nu a realizat Programul pentru pregătirea și eliberarea condiționată înainte de termen, nu a achitat prejudiciu. De asemenea potrivit raportului de evaluare prezentat de către instituția penitenciară se atestă, că acesta nu a realizat nici programul individual de executare a pedepsei (f.d. 5).

Colegiul penal menţionează că, liberarea condiționată înainte de termen poate fi aplicată dacă instanţa de judecată va considera posibilă corectarea condamnatului fără executarea deplină a pedepsei, chiar și cu condiția că, acesta a realizat

programul individual de executare a pedepsei și a reparat integral daunele cauzate de infracțiunea pentru care a fost condamnată, iar o atare concluzie de aplicare a prevederilor art.91 Codul penal urmează a fi trasă în baza studierii depline şi obiective a datelor referitoare la persoana condamnatului, la comportamentul lui pe tot parcursul perioadei de executare a pedepsei cu închisoare, la respectarea regimului de executare, participarea la muncile remunerate sau neremunerate de îngrijire sau amenajare a penitenciarului şi a teritoriului, de îmbunătățire a condițiilor de trai și medico-sanitare de detenție, la relațiile cu alți condamnați, cu familia, la participarea la măsurile cultural educative, la prezența sancțiunilor disciplinare. La soluționarea chestiunii privind liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen, instanţa de judecată ia în calcul inclusiv gradul prejudiciabil şi gravitatea infracțiunii săvârşite.

Se apreciază că, la soluționarea demersului privind liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen a condamnatului, Șpigun Vladlen, instanța de judecată a luat în calcul gravitatea infracțiunii pentru care acesta a fost condamnat, condamnatul a comis o infrcațiune excepțional de gravă, motivul acesteia, cît și persoana condamnatului.

La fel a fost studiat și dosarul personal al condamnatului, Șpigun Vladlen, din actele căruia a fost constatat cu certitudine că la momentul examinării cererii, condamnatul, Șpigun Vladlen , în perioada anilor 1997, 2000, 2009 și 2016 a comis numai cinci abateri disciplinare, dispunînd de sancțiuni disciplinare care la moment sunt stinse, iar începând cu anul 2008 și până la momentul examinării cererii, deținutului, Șpigun Vladlen, i-au fost acordate mai multe stimulări, astfel se demonstrează un comportamentul satisfăcător al ultimului pe parcursul executării pedepsei.

La fel, din actele dosarului personal al condamnatului, Șpigun Vladlen, se constată că, până la moment condamnatul, Șpigun Vladlen, nu a recuperat părților civile, Cușciazlî Silvia și Șirețeanu Galina, prejudicial material cauzat prin infrcațiune (f.d. 21 verso).

Potrivit Raportului de evaluare despre realizarea Programului individual de executare a pedepsei penale, Șpigun Vladlen, are un comportament satisfăcător, nu consumă băuturi alcoolice, nu se automutilează. Nu susține și nu încurajează subcultura criminală. Condamnatul, Șpigun Vladlen, la data examinării cererii a fost antrenat la munci neremunerate în penitenciar, conform art 234 Cod de Executare, condamnatul este obligat să execute munci neremunerate. Muncile neremunerate sînt lucrările de îngrijire şi amenajare a penitenciarului şi a teritoriului, de îmbunătăţire a condiţiilor de trai şi medicosanitare de deţinere. La munca neremunerată condamnatul este, de regulă, antrenat în afara orelor de lucru, cel mult 2 ore pe zi, însă nu mai mult de 10 ore pe săptămînă (f.d.20).

În formula expusă supra, Colegiul penal notează că, instanța de fond corect a stabilit că, condamnatul, Șpigun Vladlen, la moment nu poate beneficia de aplicarea prevederilor art.91 din Codul penal or, deși condamnatul, Șpigun Vladlen, la data emiterii încheierii, 16.08.2023, deja efectiv a ispășit 25 ani 11 luni și 11 zile din pedeapsa detențiunii pe viață, potrivit raportului de evaluare din 01.03.2023 a realizat programul individual de executare a pedepsei, iar conform caracteristicii și evaluării factorilor criminogeni, se caracterizează satisfăcător, este angajat în câmpul muncii remunerate ÎS"Rusca" în calitate de casator la mașina de cusut haine, dispune de mai multe stimulări, însă condamnatul, Șpigun Vladlen, a comis o infracţiune cu intenție, care este clasificată ca fiind exceptional de gravă, cu un grad prejudiciabil sporit, pentru care i-a fost stabilită o pedeapsă sub formă de detenție pe viață, iar termenul executat real de 25 ani 11 luni și 11 zile este insuficient pentru restabilirea echităţii sociale şi atingerea scopului pedepsei penale în conformitate cu art. 61 Cod penal, în vederea neadmiterii pe viitor a comiterii de către condamnat a unor noi fapte prejudiciabile.

Prin urmare, instanța de recurs, alăturat instanței de fond, consideră prematură liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen, în temeiul art. 91 Cod penal, a condamnatului, Șpigun Vladlen, circumstanţele expuse luate în cumul, inclusiv în raport cu termenul real executat care nu este proporţional cu gravitatea faptei comise, iar liberarea condamnatului de pedeapsă înainte de termen nu va fi o măsură echitabilă în raport cu fapta comisă, consecinţele infracţiunii şi cu necesitatea corectării depline a condamnatului.

Este întemeiată și concluzia instanţei privind neaplicarea în privința condamnatului, Șpigun Vladlen, a prevederilor art.51 alin.(7) Cod penal / redacția 1961/, or, din sentința Colegiului judiciar penal al Judecătoriei Supreme a R.Moldova din 11.04.2000 rezultă cu certitudine că, Șpigun Vladlen a comis infracțiunile în baza cărora a fost condamnat la pedeapsa detențiunii pe viață, la mijlocul lunii aprilie 1997.

Prin Legea nr.677 din 08 decembrie 1995 (în vigoare 08.02.1996,Monitorul Oficial al R.Moldova nr.8-9 art.82 din 08.02.1996) au fost operate modificări la Codul penal, redacția anului 1961, iar urmare a acestui fapt, măsura excepţională – pedeapsa cu moartea, a fost înlocuită cu pedeapsa detențiunii pe viață.

Potrivit Legii nr.1404/2000 (Monitor Oficial nr.27-28, art.88 din 06.03.2001, în vigoare din data publicării), au fost operate modificări la art.51 din Codul penal (1961), prin care a fost reglementată instituția liberării condiționate de pedeapsă înainte de termen pentru această categorie de condamnați, ce putea fi exercitată după executarea efectivă a termenului de 25 de ani (Legea 1404/2000). Termenul respectiv, pe parcursul anilor a suferit modificări, fiind majorat inițial la 35 de ani, conform modificărilor operate în 2002, iar, în prezent, acesta este de 30 de ani.

Instituția liberării condiționate de pedeapsă înainte de termen a persoanelor condamnate la detențiunea pe viață a existat toată această perioadă (06.03.2001 - prezent) și poate fi aplicată categoriei respective de condamnați în cazul întrunirii criteriilor de eligibilitate pentru liberarea din detenție.

Soluția problemei privind aprecierea termenului necesar a fi executat pentru a beneficia de liberare condiționată de pedeapsă înainte de termen, se regăsește în modalitatea corectă de punere în aplicare a principiului ultraactivității legii penale mai favorabile și a neretroactivității legii penale mai aspre/defavorabile, conform art.8 subsumat cu art.10 alin. (2) din Codul penal / redacția Legii nr. 985/2002 /, or, conform art.8 Cod penal /2002/ caracterul infracțional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

Conform art.10 alin.(2) Cod penal, legea penală care înăsprește pedeapsa sau înrăutățește situația persoanei vinovate de săvârșirea unei infracțiuni nu are efect retroactiv.

Astfel, legea penală mai favorabilă, în speță Codul penal (1961) în redacția Legii nr. 1404/2000, care prevedea dreptul la liberarea condiționată de pedeapsa penală înainte de termen a persoanelor condamnate la detențiunea pe viață după executarea termenului de 25 de ani, poate fi aplicată ultraactiv, în conformitate cu prevederile art. 8 subsumat cu art. 10 alin.(2) din Codul penal, în privința persoanelor care au săvârșit fapta penală în perioada în care legea penală mai favorabilă era în vigoare, adică în perioada 06.03.2001 (publicarea în Monitorul Oficial) - 12.09.2002 (abrogarea Codului penal din 1961 prin Legea nr. 1160-XV din 21.06.2002 (în vigoare 12.06.2003, Monitorul Oficial al R.Moldova nr.128-129 art.1014 din 13.09.2002 privind punerea în aplicare a Codului penal al Republicii Moldova) chiar și după abrogarea/modificarea acestuia.

Însă în privința persoanelor care au săvârșit fapta penală anterior intrării în vigoare a Legii nr. 1404-XIV din 07.12.2000 (în vigoare 06.03.2001,Monitorul Oficial al R.Moldova nr.27-28 art.88 din 06.03.2001), legea penală nu poate fi aplicată ultraactiv, or, din subsumarea dispozițiilor art.8 și art.10 alin.(1) din Codul penal, rezultă că legea penală intermediară mai favorabilă (Codul penal (1961) în redacția Legii nr. 1404/2000), nu poate fi aplicată decât în perioada în care aceasta era în vigoare și doar pentru faptele săvârșite în perioada dată (06.03.2001 - 12.09.2002).

Respectiv, instanţa de recurs, alăturat instanţei de fond, constată că, condamnatului, Șpigun Vladlen, nu-i sunt aplicabile prevederile art.51 alin.(7) Cod penal / redacția 1961/, or, din sentința Colegiului judiciar penal al Judecătoriei Supreme a R.Moldova din 30.05.1996 rezultă că condamnatul a comis infracțiunile în baza cărora a fost condamnat la pedeapsa detențiunii pe viață, în aprilie 1997,

anterior intrării în vigoare a Legii nr. 1404-XIV din 07.12.2000 (în vigoare 06.03.2001,Monitorul Oficial al R.Moldova nr.27-28 art.88 din 06.03.2001).

Nu poate fi reținută drept temei de admitere a cererii condamnatului, Șpigun Vladlen, privind liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen în condiţiile art. 91 din Codul penal nici prezentarea de către condamnatul, Șpigun Vladlen, a încheierii Judecătoriei Orhei, sediul *****, din 03.02. 2023 privind transferul lui Șpigun Vladlen din regim comun în regim înlesnit de detenţie.

Prin urmare, analizând situația de fapt stabilită la soluționarea cererii condamnatului şi raportând-o la temeiurile de drept aplicabile cazului examinat, totalitatea circumstanțelor şi condițiilor în favoarea şi în defavoarea admiterii acesteia, în cumul cu celelalte împrejurări ale cazului, Colegiul penal consideră că corijarea condamnatului şi atingerea scopului pedepsei penale, pot fi obținute numai în condițiile executării în continuare de către ultimul a pedepsei stabilite prin hotărîrea judecătorească, motiv pentru care recursul condamnatului urmează a fi respins ca neîntemeiat.

În conformitate cu prevederile art. 447-449 alin.(1) pct.1) lit.a) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curţii de Apel Chişinău, -

D E C I D E :

Se respinge ca nefondat, recursul condamnatului, Șpigun Vladlen, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul ***** din 16 august 2023, și se menține această încheiere fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Preşedintele şedinţei,
judecător Cecan Silvia

judecător Brînza Liubovi

judecător Dulghieru Dorin